

BESTUURSVERSLAG 2023

Stichting Zorgboeren Zuid-Holland

Zorgboeren Zuid-Holland
Buitengewoon betrokken

Inhoudsopgave

Voorwoord

1. Uitgangspunten van de verslaglegging

2. Profiel van de organisatie

- 2.1. Algemene gegevens
- 2.2. Interne organisatiestructuur
- 2.3. (Kern)activiteiten van de organisatie
- 2.4. Cliënten, capaciteit en productie
- 2.5. Werkgebieden
- 2.6. Samenwerkingsrelaties

3. Bestuur, toezicht en medezeggenschap

- 3.1. Normen voor goed bestuur
- 3.2. Raad van toezicht
- 3.3. Raad van advies
- 3.4. Cliëntenraad

4. Beleid, inspanningen en prestaties

- 4.1. De belangrijkste elementen van de strategie en het algemeen gevoerde beleid
- 4.2. Kwaliteitsbeleid
- 4.3. Personeelsbeleid
- 4.4. Duurzaamheidsbeleid en maatschappelijke aspecten

5. Financiële paragraaf

6. Vooruitblik naar 2024

7. Informatie over toepassing van wetten en gedragscodes

Bijlage 1. Zorgboerderijen aangesloten bij ZBZH in 2023

Bijlage 2. Jaarverslag Raad van Toezicht

Bijlage 3. Jaarverslag Raad van Advies

Bijlage 4. Jaarverslag Cliëntenraad

Voorwoord

Met gepaste trots presenteren wij ons jaarverslag 2023.

In dit verslag vindt u een overzicht van de activiteiten die het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden en de resultaten die zijn behaald. We kijken met veel voldoening terug op het afgelopen jaar en zijn dankbaar voor de betrokkenheid en inzet van alle mensen die hebben bijgedragen aan het feit dat bijna 1100 mensen gebruik konden maken van datgene wat de 42 zorgboerderijen te bieden hebben. We hebben met elkaar weer veel bereikt en de kracht van de zorgboerderijen kunnen laten zien. We kijken dan ook vol vertrouwen naar de toekomst, waarin we samen met de zorgboerderijen de uitdaging aangaan om ons aanbod te laten blijven aansluiten op de vraag vanuit de maatschappij, ook nu we zien dat deze langzaam aan het veranderen is.

Wij nodigen u van harte uit om ons jaarverslag 2023 op een rustig moment te lezen en hopen dat u geïnspireerd raakt door de verhalen en resultaten. Mocht u vragen hebben of meer informatie willen, dan kunt u uiteraard altijd contact met ons opnemen.

J.P. (Paulien) van Pelt

Directeur-bestuurder

1. Uitgangspunten van de verslaglegging

De verslaglegging

De Stichting Zorgboeren Zuid-Holland (verder aangeduid als: ZBZH) is geregistreerd als toegelaten zorginstelling en heeft een toelatingsvergunning vanuit het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

Het bestuursverslag dient als aanvulling op de (financiële) jaarverantwoording zorg 2023, gepubliceerd op www.jaarverantwoordingzorg.nl.

Reikwijdte

In dit jaarverslag worden de prestaties van ZBZH beschreven als overkoepelend orgaan. Er wordt niet ingegaan op de prestaties van de individuele zorgboerderijen. Deze zijn terug te vinden in de individuele jaarverslagen van de zorgboerderijen op www.zorgboeren.nl. De zorgboerderijen die dit betreft zijn opgenomen in bijlage 1.

Individuele zorgboerderijen die, net als ZBZH, vallen onder de werkingssfeer van de WTZa en niet voldoen aan de uitsluitingscriteria voor de jaarverantwoording zorg, hebben hun (financiële) jaarverantwoording gepubliceerd op www.jaarverantwoordingzorg.nl.

2. Profiel van de organisatie

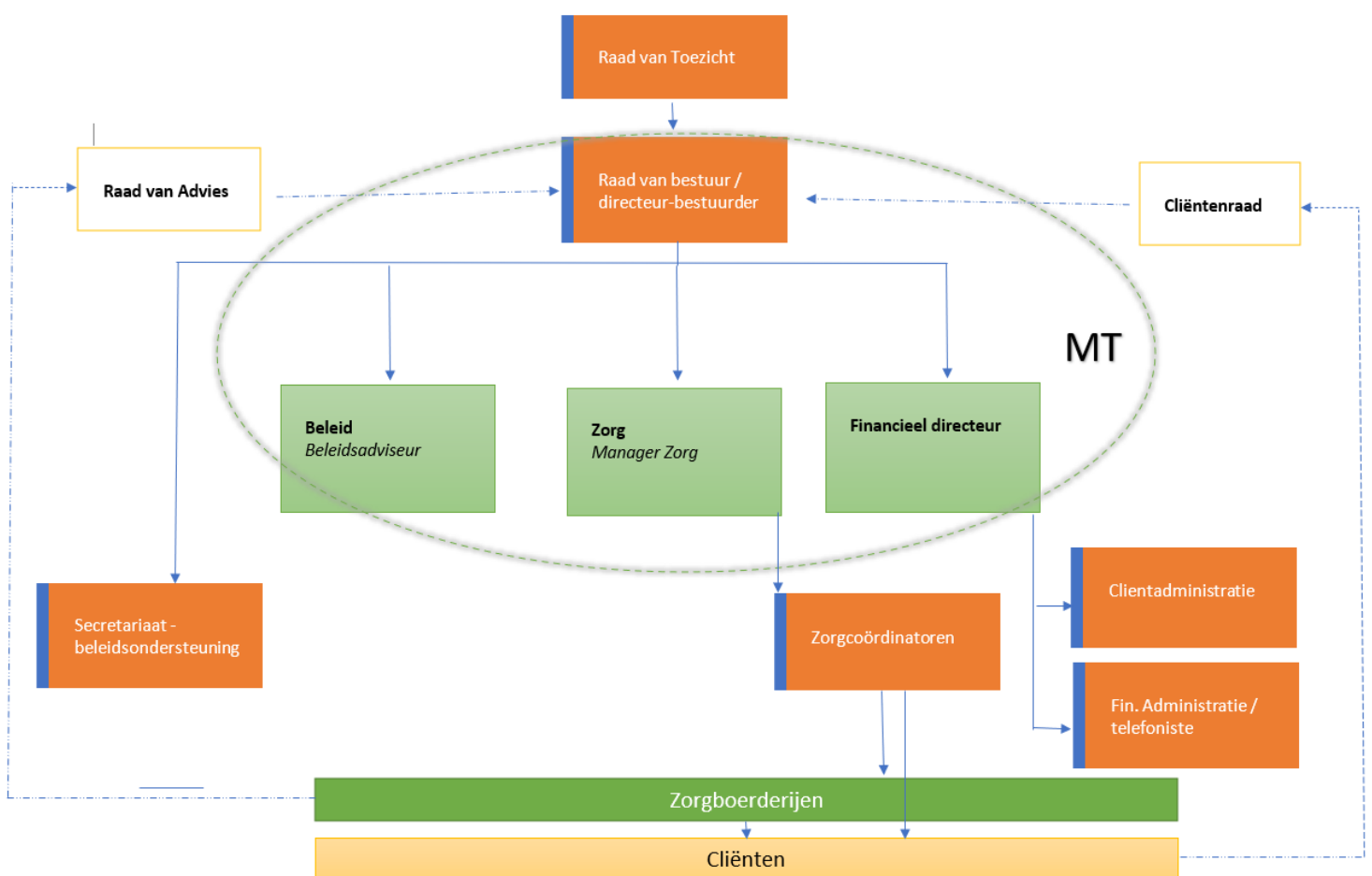
2.1 Algemene gegevens

Naam verslagleggende rechtspersoon	Stichting Zorgboeren Zuid-Holland
Adres	Fortuijnplein 25
Postcode	2964 BE
Plaats	Groot-Ammers
Telefoonnummer	0184-605301
Identificatienummer Kamer van Koophandel	24444998
E-mailadres	info@zbzh.nl
Internetpagina	www.zorgboerenzuidholland.nl
Rechtsvorm	Stichting

2.2 Interne organisatiestructuur

ZBZH is een overkoepelende organisatie van zorgboerderijen in Zuid-Holland met 42 aangesloten zorgboerderijen die onder onze verantwoordelijkheid begeleiding en verblijf aanbieden aan ca. 700 cliënten. De organisatie bestaat sinds 2008 en biedt zorg vanuit de Jeugdwet, de WMO en de WLZ. De zorgboerderijen zijn gecertificeerd onder het kwaliteitssysteem Kwaliteit laat je zien! en de stichting peilt de tevredenheid van cliënten middels een landelijk tevredenheidsonderzoek (Vanzelfsprekend). De stichting heeft een directeur-bestuurder die volledig bevoegd is. Er is een interne raad van toezicht bestaande uit vijf leden op voordracht van alle geledingen in de organisatie. De stichting heeft daarnaast personeel in loondienst, een cliëntenraad, een raad van advies, een vertrouwenspersoon voor cliënten, een klachtenregeling en voldoet aan de Zorgbrede Governancecode.

Organogram

2.3 De kernactiviteiten van de organisatie

ZBZH biedt samen met aangesloten zorgboerderijen verschillende vormen van zorg.

Op de zorgboerderijen wordt dagbesteding, begeleiding en kortdurend verblijf (deels respijtzorg) aangeboden. De zorgboerderijen richten zich elk op bepaalde doelgroepen en bepaalde vormen van zorg. Over het geheel genomen wordt zorg geleverd aan ouderen (V&V), volwassenen (GZ en GGZ) en jeugdigen (GZ en GGZ). De leeftijd van onze cliënten varieert van 4 jaar tot 98 jaar.

Een van de aangesloten zorgboerderijen richt zich in kleinschalig verband ook op jeugdigen die (al dan niet tijdelijk) een professionele vervangende thuissituatie nodig hebben. Deze zorg heeft de duur van een paar maanden tot een paar jaar en dient vaak als overbrugging naar een andere woon- en verblijfsplek. De zorg wordt aangeboden vanuit de Jeugdwet. Er heeft in 2023 echter uitbreiding plaatsgevonden naar woonzorg vanuit de WLZ vanwege de overgang van financiering van een van de jeugdigen van de jeugdwet naar de WLZ. ZBZH heeft in vervolg daarop de woonzorg in samenwerking met het zorgkantoor gecontracteerd middels een Volledig Pakket Thuis (VPT).

De aangesloten zorgboerderijen leveren zorg in een agrarische, landelijke omgeving. Bij een deel van de zorgboerderijen wordt de zorg uitgevoerd op een agrarisch (productie) bedrijf, bij een ander deel is er sprake van hobbymatige agrarische activiteiten. ZBZH ondersteunt en is eindverantwoordelijk voor een goede kwaliteit van de zorg op de aangesloten zorgboerderijen. Er zijn hiervoor twee manieren van samenwerken met een zorgboerderij mogelijk: middels een reguliere samenwerking of middels een 'blauwe samenwerking'. De reguliere samenwerking dient als basis. Het verschil met de blauwe aansluiting is de inzet van zorgcoördinatoren en de verantwoordelijkheidsverdeling voor de individuele cliënttrajecten. In de reguliere aansluiting is de zorgcoördinator hiervoor verantwoordelijk en heeft daarvoor een regiefunctie. In de blauwe aansluiting heeft de zorgboerderij zelf de mensen die hiervoor opgeleid zijn. De zorgcoördinator is dan betrokken bij zorgen of incidenten, specifieke vragen en bij de zorginhoudelijke doorontwikkeling van de zorgboerderijen.

Een belangrijk onderdeel van ZBZH is het zorgdragen voor de contractering van zorg bij gemeenten en zorgkantoren zodat zorg, zowel in PGB als in ZIN, vanuit de WLZ, WMO en de Jeugdwet in samenwerking met de aangesloten zorgboeren kan worden geleverd. Daarnaast vindt op stichtingsniveau kwaliteitsontwikkeling plaats, vertalen we wet- en regelgeving naar de dagelijkse praktijk van de zorgboerderij en vertegenwoordigen wij de zorgboerderijen, lokaal, provinciaal en landelijk. We behartigen de belangen van de zorglandbouw en de zorgboerderijen gemeentelijk en regionaal. We zetten daarnaast in op innovaties en doorontwikkeling van het aanbod en uitbreiding van relevant netwerk, gericht op de maatschappelijke ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken.

2.4. Cliënten, capaciteit en productie

Cliënten

In totaal hebben 1.065 unieke personen zorg ontvangen. De in- en uitstroomgegevens zijn opgenomen in onderstaande tabel:

Zorgwet	Aantal cliënten	
<i>JW</i>	instroom	150
	uitstroom	144
<i>WMO</i>	instroom	105
	uitstroom	111
<i>Wlz</i>	instroom	118
	uitstroom	97
<i>Overig</i>	instroom	7
	uitstroom	5

Omzet

	2023	2022	Vershil
PGB (WLZ, WMO en JW)	€ 698.234	€ 674.166	+ 24.068
OA	€ 559.242	€ 419.367	+ 139.875
ZIN- WMO	€ 1.414.780	€ 1.335.264	+ 79.516
ZIN- JW	€ 2.653.866	€ 2.549.804	+ 104.062
ZIN- WLZ	€ 2.294.907	€ 1.816.566	+ 478.341
Particulier	€ 16.160	€ 14.328	+ 1.832

Voor een verdere duiding van de precieze verdeling en de ontvangen bedragen, verwijzen wij graag naar de cijfers zoals gepubliceerd op www.jaarverantwoordingzorg.nl

Mutaties aantal aangesloten zorgboeren

In 2023 is een nieuwe zorgboerderij verwelkomd: Zorgkwekerij De Groenhoeck te Moerkapelle. Deze kwekerij richt zich op volwassenen (GGZ) en biedt arbeidsmatige dagbesteding aan.

Er zijn ook twee samenwerkingen beëindigd. Zorgkwekerij de Moestuin is gestopt met de zorgactiviteiten en daarmee is ook de samenwerking met ZBZH beëindigd. Zorgkwekerij De Droomtuin te Hazerswoude Dorp heeft vanwege bedrijfsoverwegingen besloten om zelfstandig verder te gaan, los van ZBZH. De overeenkomst met de kwekerij is daarom eind 2023 beëindigd.

2.5 Werkgebieden

Het werkgebied van ZBZH is de gehele provincie Zuid-Holland en een klein deel van de provincies Utrecht en Gelderland. Gecontracteerd zijn de gemeenten waar zorgboerderijen gevestigd zijn en/of waar onze cliënten woonachtig zijn. ZBZH contracteert alleen datgene wat ook door ZBZH zelf geleverd kan worden, namelijk dagbesteding/begeleiding groep (verschillende categorieën), begeleiding en verblijfszorg. Daar waar gecontracteerd moet worden voor volledige zorgarrangementen waarvan de dagbesteding of logeerszorg maar een klein onderdeel is, contracteert ZBZH soms ook via een gecontracteerde aanbieder.

Voor cliënten met een ZIN vanuit de WMO is ZBZH in 2023 gecontracteerd door 43 gemeenten. Voor cliënten met een ZIN vanuit de WLZ is ZBZH gecontracteerd door het zorgkantoor 'VGZ' en voor de cliënten met een ZIN vallend onder de Jeugdwet is ZBZH gecontracteerd door 54 gemeenten. Daarnaast vindt er een samenwerking plaats met Stichting Samenwerkende Zorgboeren Zuid waardoor cliënten vallend onder de regio West-Brabant Oost ook zorg vanuit ZIN kunnen ontvangen bij ZBZH. Door de komst van 'het woonplaatsbeginseel' is het aantal maatwerkcontracten met gemeenten, naast bovenstaande samenwerkingen, enorm toegenomen. Voor cliënten, met name jeugdigen, die geplaatst zijn op een zorgboerderij van ZBZH, maar ingeschreven staan op een woonadres in een andere regio/andere provincie, moet ZBZH een individuele overeenkomst afsluiten met de betreffende gemeente. Het is mooi dat deze mogelijkheid er is, zodat cliënt niet verplicht wordt tot het beheren van een PGB, echter de administratieve lasten zijn hierdoor enorm toegenomen.

2.6 Samenwerkingsrelaties

ZBZH heeft ook in 2023 weer nauw samengewerkt met verschillende organisaties. Samenwerking uit zich o.a. in de dagelijkse praktijk door het aannemen van nieuwe zorgvragen via verwijzers, overleg met sociale- en jeugdteams, overleg in de zorgketen en deelname aan door gemeenten georganiseerde werkgroepen voor de doorontwikkeling van het zorglandschap. Deze samenwerkingen zijn sinds de transitie en beginnende transformatie van grote waarde voor de doelmatigheid van de geboden zorg. Afstemming en weten wie waar acteert zijn hierbij kernpunten.

Samenwerking binnen de branche

ZBZH is lid van de Federatie Landbouw en Zorg als branchevereniging. Met elkaar wordt beleid ontwikkeld t.b.v. de professionalisering én behoud van de eigenheid van de sector. In 2023 is bijgedragen aan de ontwikkeling van een kwaliteitskader Landbouw en Zorg en een landelijke academie voor professionals in de zorglandbouw. Belangrijke ontwikkelingen waardoor wij verwachten dat aan een grote vraag vanuit zorgboeren en externe stakeholders voldaan gaat worden. Daarnaast vindt er samenwerking plaats tussen de provinciale organisaties in andere provincies om kennis en ervaringen uit te wisselen.

Samenwerkingen waarbij ZBZH onderaannemer is:

Cliënten die zorg ontvangen van een zorginstelling, zowel intramuraal als extramuraal, kunnen de dagbesteding bij een van de aangesloten zorgboerderijen afnemen. Dit wordt dan, in de gevallen waar dit nodig is, ook gecombineerd met het behandelaanbod vanuit de betreffende zorgaanbieder.

Samenwerkingen waarbij ZBZH hoofdaannemer is:

In beperkte mate is ZBZH hoofdaannemer voor andere zorgorganisaties. Dit komt veelal doordat er dan integrale zorgarrangementen worden afgegeven door gemeenten of zorgkantoor waardoor 1 zorgaanbieder de middelen beschikt krijgt en dit zelf verdeeld naar andere betrokken hulpverlening. In deze arrangementen wordt dan zowel op inhoud als in de financiële verrekening samengewerkt met de collega-zorgaanbieder. Hiervoor heeft de stichting in 2023 samengewerkt met BijBram, Eleos, en Seksuele Gezondheid Amsterdam.

Samenwerking op het gebied van behandeling/PG

Door de samenwerking met verschillende verpleeghuizen is het mogelijk om cliënten met een psychogeriatrische indicatie te begeleiden op de zorgboerderij. De behandelcomponent in deze indicaties wordt indien nodig geleverd door een psycholoog vanuit een V&V-instelling. De begeleiding vanuit de zorgboerderij in combinatie met de eventuele behandeling vanuit de instelling wordt op deze manier een waardevolle zorgvorm. Er wordt hiervoor samengewerkt met de Rivas Zorggroep.

Samenwerking met onderwijs

ZBZH is in 2019 gestart met de pilot 'Buitengewoon Onderwijs'. Doel van deze pilot is het terugdringen van zogenaamde thuiszitters in het basisonderwijs en het mogelijk maken van onderwijs voor ieder kind. Uitgangspunt hierbij is het houden van de onderwijsverantwoordelijkheid bij de onderwijsinstelling en de zorgverantwoordelijkheid bij de zorgaanbieder. Er is daarom gekozen om een combinatie te maken van onderwijsaanbod in een zorgboerderijsetting. Het onderwijs wordt op de zorgboerderij gegeven door een leerkracht vanuit de school, de ondersteunende begeleiding wordt geboden door de zorgboer en medewerkers. In 2020 is deze samenwerking verder bestendigd op 1 van de aangesloten zorgboerderijen en in 2021 heeft uitbreiding plaatsgevonden naar een 2^e locatie. In 2022 is op deze 2^e locatie gestart met een nieuwe doelgroep, leerlingen uit het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO). Met deze nieuwe doelgroep wordt meer arbeidsmatig gewerkt op de zorgboerderij zodat zij voorbereid worden op stage, een langdurige dagbesteding en/of uitstroom naar (onbetaald) werk.

3. Bestuur, toezicht en medezeggenschap

ZBZH heeft een raad van toezicht, een raad van advies en een cliëntenraad. Daarnaast is ZBZH lid van de Federatie landbouw en zorg. De bestuurder heeft zitting in de federatieraad met stemrecht. De deelnemende zorgboeren hebben daardoor o.a. toegang tot het kwaliteitssysteem en het resultaat meetsysteem VanZelfsprekend.

3.1 Normen voor goed bestuur

ZBZH onderschrijft de normen voor goed bestuur zoals beschreven in de Governance Code Zorg 2022. De 7 principes van de code zijn in zijn geheel nageleefd en toegepast en worden verder toegelicht in hoofdstuk 7.

De raad van bestuur bestond in 2023 uit J.P. (Paulien) van Pelt-Vink. Zij legt verantwoording af aan de raad van toezicht over het gevoerde beleid, de voortgang van de uitvoering van beleid en de financiële situatie van de organisatie.

3.2 Raad van toezicht

ZBZH heeft een interne raad van toezicht bestaande uit 5 leden die statutair zijn voorgedragen uit alle geledingen. De raad keurt het beleid, de begroting en de jaarrekening goed en ziet toe op de statutaire verantwoordelijkheid van de bestuurder volgens de Governance Code Zorg.

Het jaarverslag van de raad van toezicht separaat toegevoegd als bijlage 2.

3.3 Raad van advies

De raad van advies, bestaande uit een aantal zorgboeren en geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de bestuurder over het te voeren beleid.

Het jaarverslag van de raad van advies is toegevoegd als bijlage 3.

3.4 Cliëntenraad

De cliëntenraad werkt volgens de wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (WMCZ 2018) en is een waardevolle gesprekspartner voor het bestuur.

Het jaarverslag van de cliëntenraad is toegevoegd als bijlage 4.

Naast de drie raden heeft ZBZH een algemeen vertrouwenspersoon voor cliënten, hebben de cliënten vallend onder de jeugdwet toegang tot een vertrouwenspersoon vanuit Jeugdstem (voorheen AKJ) en er is een vertrouwenspersoon beschikbaar voor zaken die te maken hebben met de Wet Zorg en Dwang. De vertrouwenspersonen werken onafhankelijk van ZBZH en haar aangesloten zorgboerderijen en kunnen benaderd worden door alle cliënten die verbonden zijn aan ZBZH. In het verslag van de cliëntenraad is ook een terugkoppeling opgenomen vanuit beide vertrouwenspersonen.

4. Beleid, inspanningen en prestaties

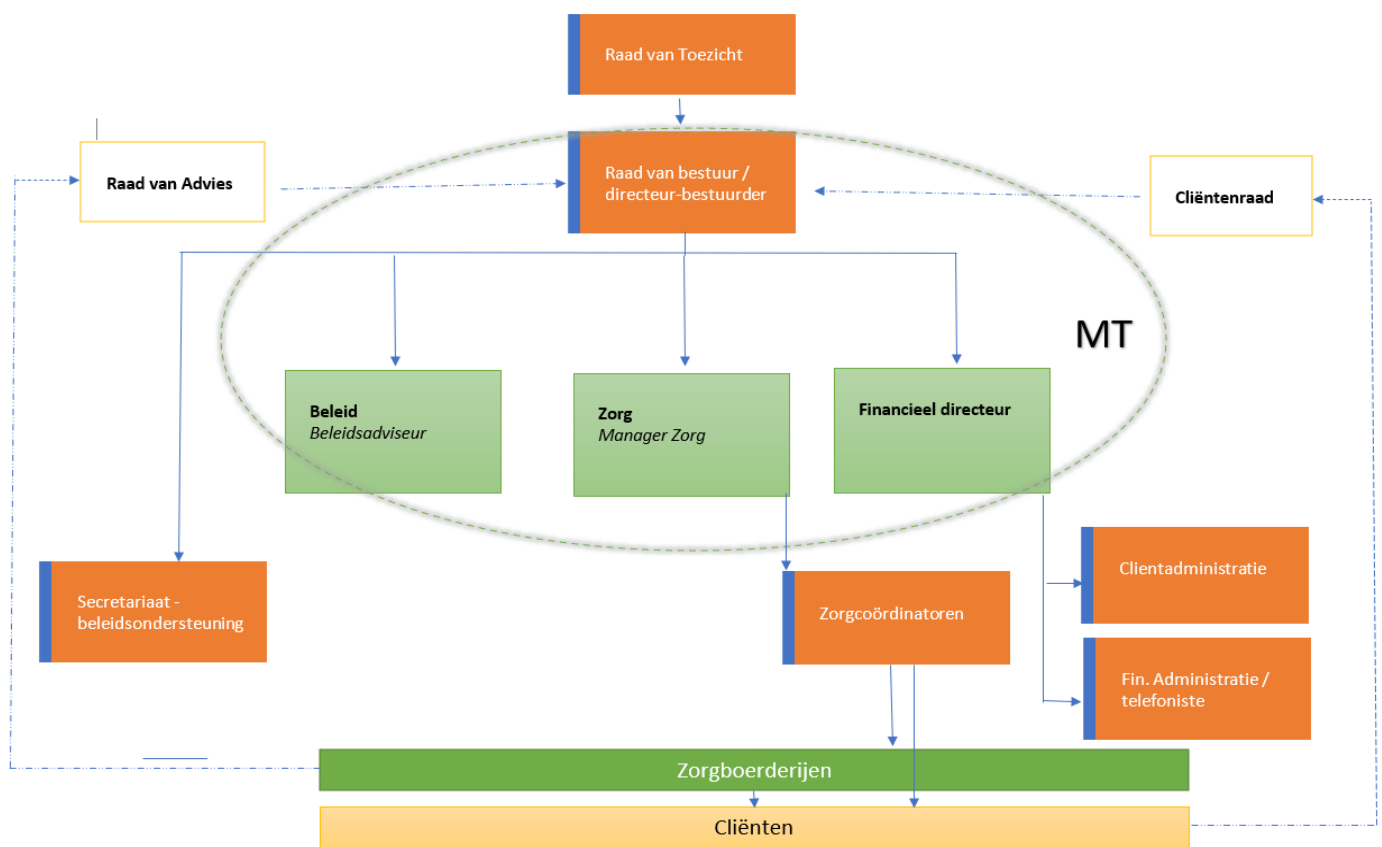
4.1 De belangrijkste elementen van de strategie en het algemeen gevoerde beleid

ZBZH kent een beleidscyclus van 4 jaar waar het besturen van de organisatie op is gebaseerd. Kern van dit beleid is het tot stand brengen van een professionele organisatie waar kwaliteit van zorg voorop staat, waarin goede ondersteuning wordt geboden aan de aangesloten zorgboerderijen, en gebaseerd op onze missie, visie en kernwaarden. We willen cliënten laten ontwikkelen in een normaliserende, groene omgeving, waar mogelijk buiten de grenzen van de 'zorg' en midden in de maatschappij. Daarnaast richt het te voeren beleid zich op een gezonde financiële basis, spreiding van risico's, een breed draagvlak voor samenwerking met de aangesloten zorgboerderijen en het profileren van de stichting en haar aangesloten zorgboerderijen.

Het jaar 2023 was het tweede jaar waarin het te voeren beleid gebaseerd was op het meerjarenbeleidsplan 2022-2025. Dit plan dient als basis en heeft samen met de actualiteiten van 2022 geleid tot een concreet jaarplan wat richting heeft gegeven aan de beleidsdoelstellingen en ambities voor 2023.

Interne organisatie ontwikkeling

In lijn met de uitdagingen waar ZBZH voor staat en de tijd en aandacht die besteed moet worden om de ambities in het jaarplan 2023 waar te maken, is nagedacht over de interne organisatie en hoe deze efficiënter ingericht zou kunnen worden. Dit heeft geleid tot een aanpassing; er zijn twee nieuwe functieprofielen toegevoegd in de personeelsformatie en er heeft een herverdeling van taken plaatsgevonden. Het organogram zag er daarmee vanaf 1 januari 2023 als volgt uit;

Het MT bestaat uit de directeur-bestuurder, de financieel directeur, de beleidsadviseur en de manager zorg. Daarmee zijn op managementniveau de benodigde expertises en de verschillende perspectieven vertegenwoordigd in zowel de beleidsontwikkeling als in de besluitvorming. Vanwege een herverdeling van taken en een verschuiving van o.a. een deel van de personeelszaken van bestuurder naar manager zorg, kon extra geïnvesteerd worden in zorgkwaliteit, netwerkversterking, relatiebeheer, profilering en zorgcontractering.

Ontwikkelingen met betrekking tot het zorgaanbod

Aanvullende ambulante zorg

Vanuit de gedachte van integraliteit van zorg én het gebruik maken van de persoonlijke relatie die de zorgboerderij al heeft opgebouwd met een cliënt en diens systeem, is een werkgroep opgericht. Deze werkgroep onderzocht de mogelijkheden voor het bieden van ambulante zorg thuis vanuit de zorgboerderij, aanvullend op de zorg op de zorgboerderij. De meerwaarde hiervan werd duidelijk gezien door onder andere:

- het voorkomen van meerdere zorgaanbieders voor 1 cliënt of diens systeem, daar waar dit niet nodig hoeft te zijn
- het vergemakkelijken van integraliteit en aansluiting van de verschillende vormen van zorg
- het kunnen doorvoeren van de kernwaarden vanuit de zorgboerderij in de ambulante zorg
- het verlagen van de drempel voor zorgmijders door vanuit de ambulante zorg een vertrouwensrelatie op te bouwen waardoor zij vervolgens ook deelnemen aan dagbesteding en/of andere vormen van zorg die helpend zijn voor hen. Na het uitwerken van het projectplan is er in 2023 vanuit 1 zorgboerderij al actief op ingezet.

Woonzorg vanuit de jeugdwet en de WLZ.

In vervolg op de stijgende vraag naar woonzorg voor jeugdigen en het aanbod dat per januari 2023 een van onze aangesloten zorgboerderijen hiervoor heeft, heeft ZBZH een visiedocument geschreven waarin woonzorg vanuit de jeugdwet, als nieuw product op de zorgboerderij, beschreven is. De visie, missie, kernwaarden, organisatie en risico's zijn in kaart gebracht om te beoordelen of contractering van woonzorg passend is bij de organisatie zoals deze nu functioneert en kwaliteit van zorg geborgd kan worden. Na een positieve beoordeling heeft ZBZH bij 1 gemeenschappelijke regeling voor jeugdhulp in de regio Zuid-Holland Zuid per 1-1-2023 een aantal woonproducten gecontracteerd, allen inzetbaar bij jeugdigen met GGZ-problematiek die tijdelijk een vervangende thuissituatie nodig hebben. In vervolg op de ontwikkelingen en de toekomstige zorgvragen die ons bereiken, zou dit uitgebreid kunnen worden naar meerdere regio's. Daarnaast is vanwege de omzetting van een jeugdwetindicatie naar een WLZ-indicatie gestart met het leveren van VPT woonzorg. Ook hiervoor is een visiedocument beschreven, welke besproken is met het zorgkantoor VGZ. Met de betreffende zorgboerderij wordt in 2024 verder onderzocht op welke wijze woonzorg geleverd zal gaan worden en/of uitbreiding van het aanbod VPT gerealiseerd zal gaan worden.

Samenwerkingen met andere domeinen

ZBZH is, naast de samenwerking met het onderwijs, in 2023 ook gestart met de oriëntatie op het samenwerken met andere organisaties. Er is een eerste concrete stap gezet met natuurvereniging Den Hâneker voor de samenwerking op het gebied van natuurbeheer en biodiversiteit. Ook heeft ZBZH de eerste subsidie ontvangen voor het aanbieden van participatieplekken op zorgboerderijen in de regio Drechtsteden. Dit past mooi in de lijn van domeinoverstijging en dient hopelijk als een stimulans voor andere regio's.

Onderwijs BGO- deelname aan verruiming wetgeving + onderzoek Wageningen

Een van de twee onderwijszorgboerderijen van ZBZH heeft met het Buitengewoon Onderwijs (BGO) deelgenomen aan het onderzoek naar de effecten van onderwijs-zorgboerderijen vanuit Wageningen universiteit¹. Daarnaast doen we met deze boerderij ook mee in de Experimenteerregeling van het ministerie van onderwijs². Daarmee krijgt het onderwijs de mogelijkheid om het BGO in te regelen binnen de wetgeving waardoor monitoring van resultaten en verdere doorontwikkeling mogelijk is.

Differentie samenwerking met zorgboerderijen – verdere ontwikkeling Blauwe aansluiting

In 2023 zijn verdere doorrekeningen gemaakt op basis van eerdere uitkomsten uit het kostprijsonderzoek. We zagen dat er verschillen bestonden op zowel het gebied van tijdsinvesteringen als personele inzet tussen de verschillende doelgroepen (en dus tussen de zorgboerderijen). De centrale vragen waren (1) of het samenwerkingsmodel zoals ZBZH dit altijd heeft gekend, nog passend was bij de verschillen die te zien zijn tussen de zorgboerderijen op zowel doelgroep als grootte van zorgboerderij én (2) het financiële systeem nog 'marktconform' is. Met een werkgroep van zorgboeren is hierover nagedacht. Na goede gesprekken, is besloten tot het uniform houden van het model, waarbij uiteraard wel ruimte wordt geboden voor de verdere doorontwikkeling van de Blauwe aansluiting als zijnde gedifferentieerd aanbod. Hiermee houden we het systeem eenvoudig, maar bieden we ook voor de zorgboerderijen die voldoen aan de daarvoor gestelde criteria, een andere optie aan die aansluit bij de doorontwikkeling van hun eigen kwaliteit.

¹ Klik [hier](#) voor de uitkomsten van dit onderzoek.

² Voor meer informatie; [Onderwijs en zorg | Passend onderwijs | Rijksoverheid.nl](#)

Ondersteuning zorgboerderijen

De ondersteuning voor zorgboerderijen is veelal gericht op de zorg voor cliënten. Er is echter ook een toenemende vraag vanuit de zorgboerderijen naar ondersteuning op andere vlakken, zoals op het gebied van werkgeverschap, de soms lastige elementen van familiebedrijven en/of ruimtelijke ordening. Er is daarom gestart met het aanbieden van extra scholing en we zoeken naar samenwerkingspartners op stichtingsniveau welke voor de zorgboerderijen toegankelijk zijn indien vraagstukken aan de orde zijn.

Imago en profilering

Als zorglandbouw constateren we regelmatig met elkaar dat zorgboeren van nature erg bescheiden zijn als het gaat om wat zij doen en vooral om wat zij bereiken. Tegelijkertijd zien we dat de zorglandbouw niet altijd even positief wordt neergezet en we soms met 1-0 achterstaan ten opzichte van reguliere zorgaanbieders. We hebben daarop een nieuw communicatieplan ontwikkeld en onder andere beeldmateriaal laten ontwikkelen. Ook is in 2023 ingestoken op het vaker organiseren van werkbezoeken op de zorgboerderij. Er zijn ontmoetingen geweest met beleidsmakers en inkopers op verschillende zorgboerderijen. Er is daarnaast geïnvesteerd in open middagen voor verwijzers waarvoor de animo erg groot was.

Aanbestedingen

Er was in 2023 weer een heel aantal contracten dat afliep waardoor er veel tijd besteed is aan aanbestedingstrajecten. De contracten waarbij ZBZH in 2023 (opnieuw) toegelaten is als zorgaanbieder om per 1-1-2024 zorg te kunnen leveren, zijn:

- Alphen aan de Rijn Jeugdwet
- Lekstroom (regio Utrecht) Jeugdwet
- Rivierenland (regio Gelderland) WMO en Jeugdwet
- WMO Leidschendam-Voorburg, Lansingerland, Zoetermeer en Wassenaar (voorheen WMO H6)

Metatoezicht in samenwerking met de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ)

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd heeft twee inspectiebezoeken gebracht aan zorgboerderijen van ZBZH. Beiden stonden in het teken van het toetsen van de kwaliteit op de zorgboerderij, aangevuld met het toetsen van de kwaliteitsborging die plaatsvindt door de samenwerking met ZBZH. Juist dat laatste was een belangrijk onderdeel, omdat bij een positieve beoordeling besloten zou kunnen worden tot een vorm van metatoezicht. Daarmee wordt bedoeld dat de IGJ een basisvertrouwen heeft in de kwaliteitsborging tussen ZBZH en de zorgboerderijen en dat de wijze van toezichthouden aangepast zou kunnen worden aan deze samenwerking tussen ZBZH en zorgboerderij. Dit met als doel meer efficiency als het gaat om toezicht én kwaliteitsverbetering door continue borging en toetsing van kwaliteit i.p.v. momentopnames. Beide bezoeken zijn positief afgerond en de rapporten zijn [hier](#) gepubliceerd. In 2023 heeft de IGJ besloten dat ZBZH toegelaten is tot het programma Metatoezicht. Dat betekent dat er een alternatieve wijze van toetsing plaatsvindt welke minder belastend is voor alle partijen maar wél zicht houdt op kwaliteit van de aangeboden zorg, zowel intern als extern waar nodig.

Veiligheidsbeleid

Naar aanleiding van het schietincident op zorgboerderij Tro Tardi (2022), een incident van grensoverschrijdend gedrag tussen twee cliënten en een casus waarbij een signaal ontvangen werd over mogelijk seksueel grensoverschrijdend gedrag op een zorgboerderij, heeft ZBZH haar veiligheidsbeleid opnieuw geëvalueerd. Dit heeft geleid tot:

- Een aanpassing van de Leidraad veilige zorg – stappenplan. Dit stappenplan moet ervoor zorgen dat medewerkers op zorgboerderijen weten wat zij kunnen doen als zij vermoeden dat er grensoverschrijdend gedrag plaatsvindt in de relatie zorgverlener-cliënt. Voor elke zorgboerderij is nu ook inzichtelijk wat ZBZH doet op zo'n moment.
- Een scholingsavond, georganiseerd door de veiligheidsregio ZHZ, over crisissituaties op de zorgboerderij en voorbereidingen daarop. Ook is de risico-inventarisatie die elke zorgboerderij doet, uitgebreid met een overzicht van bevoegde medewerkers + stappenplan hoe te handelen in nood. Deze zijn op de zorgboerderij voor iedere medewerker direct beschikbaar.
- Zorgboerderijen hebben allen hun bedrijfsprofielen een update gegeven. Daarmee is duidelijk welke doelgroep wel of niet op de zorgboerderij kan worden ontvangen en kan ZBZH kritisch screenen welke cliënt waar geplaatst kan worden. Ook biedt dit houvast voor het gesprek tussen zorgboer en zorgcoördinator over wat wel of niet geleverd kan worden en op welke wijze kwaliteit van zorg geborgd wordt.

4.2 Gevoerd kwaliteitsbeleid

Voor ZBZH waarborgen een aantal onderdelen tezamen de kwaliteit van de zorg. Beleid wordt in de basis gemaakt vanuit ZBZH, maar altijd besproken met de Raad van Advies, de cliëntenraad en de Raad van toezicht. Zij geven hierop advies en/of kunnen hun instemming verlenen. Omdat ZBZH inbreng vanuit de geledingen en een goede vertegenwoordiging van de praktijk zeer belangrijk vindt, beperkt de agenda voor de vergaderingen zich niet alleen tot de wettelijk vastgestelde onderwerpen, maar kan dit veel breder gezien worden. De raden worden als waardevolle sparringspartner gezien die met een kritisch oog zorgdragen voor uitvoerbaar beleid met voldoende draagvlak.

ISO-9001 en herijkte processen en documenten

In 2017 is ZBZH gecertificeerd en werkt sindsdien onder het keurmerk ISO-9001. Binnen dit keurmerk worden alle kwaliteitsonderdelen en alle processen van ZBZH periodiek getoetst, zowel door interne audits als door externe audits. De systeembeoordeling die ook in 2023 is gedaan, heeft uitgewezen dat het kwaliteitsmanagementsysteem naar behoren functioneert en leidt tot een continue reflectie op en verbetering van processen en documenten. In 2023 heeft tevens de uitgebreide audit plaatsgevonden. Deze is positief afgerond, waardoor ZBZH voor opnieuw 3 jaar het keurmerk heeft behaald.

In 2023 zijn onder andere de volgende documenten/werkwijzen ontwikkeld of herijkt:

- Er is een crisisprotocol opgesteld met zowel een handreiking voor maatregelen die zorgboerderijen vooraf kunnen nemen en een protocol voor tijdens en/of net na een incident.
- We hebben een stappenplan Veilige zorgrelatie opgesteld. In dit stappenplan staat omschreven welke rol ZBZH neemt bij signalen rondom grensoverschrijdend gedrag van zorgboeren richting cliënten. Tevens is het een handleiding voor zorgboerderijen zelf indien een van hun medewerkers beschuldigd wordt van grensoverschrijdend gedrag in de zorgrelatie.
- Ook zijn de (start-)begeleidingsplannen geactualiseerd. Hierbij is gebruik gemaakt van de methodiek van de Verklarende Analyse voor de jeugdigen. In september zijn de nieuwe plannen ingevoerd. Eind 2023 zijn de eerste ervaringen gepeild en het bleek dat de kwaliteit van de plannen is verbeterd. Daarbij is er een efficiëncyslag gemaakt doordat het verslag van de 2 maanden evaluatie beknopter, minder tijdrovend en gebruiksvriendelijker is gemaakt. Een doorontwikkeling voor de toekomst is dat er niet meer met Word-versies gewerkt wordt, maar dat de opmaak van de plannen geautomatiseerd wordt. Hiervoor wordt ZilliZ aangesproken.

Kwaliteitssysteem aangesloten zorgboerderijen en kwaliteitskader Landbouw en Zorg

ZBZH is lid van de Federatie landbouw en zorg. De aangesloten zorgboeren hebben daardoor toegang tot het kwaliteitssysteem Kwaliteit laat je zien! en zijn verplicht het bijbehorende keurmerk te behalen én te behouden.

Kwaliteitskader Landbouw en Zorg

Branchevereniging Federatie Landbouw en Zorg heeft een kwaliteitskader ontwikkeld waarin een serie afspraken staan over de manier waarop wij zorg willen leveren en hoe we de kwaliteit daarvan borgen. Het kwaliteitskader voor de zorglandbouw geeft zorgboeren houvast om zorg te verlenen die past binnen de regels, zonder dat het te ingewikkeld wordt of te ver af komt te staan van het leven op de boerderij. Want juist dat gewone boerenleven wordt zo ontzettend door onze cliënten gewaardeerd, dit is waar de kracht van de zorglandbouw ligt. Binnen het kwaliteitskader wordt deze 'kracht van de zorglandbouw' beschreven aan de hand van negen kernwaarden, zoals 'Ik word gezien en gehoord' of 'Ik kan kiezen uit nuttig werk'. Als ZBZH en aangesloten zorgboerderijen omarmen we dit kader van harte en dragen de genoemde kernwaarden dagelijks uit in het werk op de boerderij. Het kader is [hier](#) te vinden.

Opleiden en scholing.

Het bijhouden en vermeerderen van kennis en vaardigheden over alle aspecten van het 'zorgboerschap' is iets wat binnen ZBZH heel belangrijk is. De scholing is opgesplitst in verschillende onderdelen.

- Studiegroep avonden en digitale leeromgeving

ZBZH organiseert jaarlijks bijeenkomsten met uiteenlopende onderwerpen. Daarnaast kunnen zorgboeren scholingen naar eigen behoefte volgen via de academie Landbouw en Zorg. Ook personeelsleden op de zorgboerderijen kunnen hiervan gebruik maken. De aangeboden scholing vanuit ZBZH bestond in 2023 uit:

- Training Vlaggensysteem
- Training Crisissituaties op de zorgboerderij
- Stress en druk als agrarisch ondernemer
- Suïcide - herkennen en handelen.

- Ontwikkelingen in de regio en ontwikkelingen m.b.t. contracten
- Algemene update Wet- en regelgeving Jeugdwet, WMO en WLZ
- Cybersecurity (Webinar)
- Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling (Webinar)

- Intervisie

ZBZH heeft verschillende intervisie-groepen opgericht. De intervisie is een professionele uitwisseling tussen de zorgboeren van situaties uit het werkveld. Dit gebeurt onder de leiding van een externe deskundige om het niveau en de kwaliteit van de intervisie te verhogen. De onderwerpen bestaan uit praktijksituaties van de zorgboeren en de verschillende vragen eromheen. In 2023 is de intervisie deels digitaal en deels fysiek vormgegeven en in totaal heeft elke groep elkaar vier keer ontmoet. Een aantal zorgboerderijen is daarnaast in 2023 zelf gestart met intervisie voor hun medewerkers.

- EVC trajecten

In samenwerking met HaKa Nederland faciliteren wij het behalen van een getuigschrift voor zorgboeren op tenminste MBO niveau 4 in zorg en welzijn/sociaal werk. De zorgboeren hebben vaak de praktijkervaring ruimschoots opgedaan maar hebben dit niet altijd weten te verzilveren in een diploma. In een tijd van meer vraag naar diploma's en aantoonbare competenties, ondersteunen wij de zorgboeren bij een EVC-traject en organiseren ook het praktijkbezoek dat door de zorgcoördinator moet worden gedaan. Daarnaast is een aantal zorgboerderijen gestart met het traject om een getuigschrift te behalen voor het HBO-certificaat voor Jeugd- en gezinsprofessional (en daarmee toegang tot het SKJ-register). Ook daarbij ondersteunen wij de zorgboerderijen waar nodig.

SKJ-registratie zorgcoördinatoren

De zorgcoördinatoren hebben een essentiële rol bij ZBZH. Zij zijn direct betrokken bij de plaatsing van cliënten, volgen het zorgtraject en ondersteunen de zorgboeren bij de uitvoering van de zorg. In geval van de Blauwe Aansluiting bezoeken zij de zorgboerderij periodiek, adviseren gevraagd en ongevraagd over de zorg op de zorgboerderij en zijn de zorginhoudelijke schakel tussen ZBZH en de zorgboerderij. Daarnaast zijn zij ook voor de cliënten van de zorgboerderij een eerste aanspreekpunt vanuit ZBZH. Vanwege de vele jeugdige cliënten in zorg en de verantwoordelijkheden die daarbij horen, zijn vier van de zes zorgcoördinatoren SKJ geregistreerd. Zij onderhouden hun kennis en vaardigheden door middel van scholing, intervisie en reflectiemomenten en werken actief mee aan de ontwikkeling en bevordering van kwaliteitszorg bij ZBZH. Ook is een van de zorgcoördinatoren gedragswetenschapper van oorsprong en inhoudelijk aanspreekpunt als het gaat om ingewikkelde casuïstiek. Zij geeft gevraagd en ongevraagd advies en brengt actief en inspirerend elke maand bepaalde onderwerpen, zoals de richtlijnen Jeugdhulp, onder de aandacht. Deze rol creëert een laagdrempelige manier van overleg en collegiale consultatie waardoor de kwaliteit van de zorg verder verbeterd is.

Plaatsingsprocedure cliënten

Een goede plaatsing van cliënten is onlosmakelijk verbonden met het leveren van goede zorg. Het matchen van vraag en aanbod doet ZBZH. Er wordt een uitgebreide uitvraag gedaan naar zorgvraag en eventueel opgebouwd dossier. Omdat we aan de andere kant met de zorgboerderijen veelvuldig hebben nagedacht over wat zij kunnen aanbieden en wat ook juist niet, kan op basis daarvan een match gemaakt worden. Zo hebben we, zeker in de jeugdhulp, een heel aantal misplaatsingen voorkomen. In relatie tot de druk van buitenaf en de toenemende aanvragen in de jeugdhulp, merken we dat de plaatsingsprocedure hele positieve effecten heeft en ook nodig blijft. Zorgboerderijen die werken met de doelgroep ouderen en deels ook met de doelgroep in de psychiatrie maken echter minder gebruik van deze procedure. Daar is de match tussen vraag en aanbod vaak goed door de zorgboer zelf te maken en vindt screening bij ZBZH alleen nog plaats op randvoorwaardelijke punten (financiering, vervoer, etc.).

Periodieke gesprekken met de zorgboerderijen

De samenwerking tussen de zorgboerderijen en ZBZH wordt regelmatig geëvalueerd. De samenwerking met de zorgcoördinator is daarbij een belangrijk gespreksonderwerp, maar ook de trends die we zien als het gaat om instroom, uitstroom, klachten/incidenten, tevredenheid, etc. Deze gesprekken leveren waardevolle input op om de samenwerking steeds meer te verstevigen en te verbeteren. Maar ook kan worden ingespeeld op bepaalde risico's die we met elkaar signaleren. De gesprekken worden bijgewoond door de bestuurder en/of de Manager zorg. Van de gesprekken wordt een verslag gemaakt waarin, indien van toepassing, concrete actiepunten worden opgenomen.

Meten van cliënt tevredenheid

Kwaliteit van zorg wordt mede gemeten door het meten van de cliënt tevredenheid. Vanuit de landelijke federatie Landbouw en Zorg wordt gewerkt met een tevredenheidsonderzoek waar alle aangesloten Zorgboerderijen aan deelnemen, VanZelfsprekend. Ieder jaar ontvangt de stichting in november een rapportage. Dit is een automatisch gegenereerde rapportage op basis van ingevulde lijsten door deelnemers (en/of naastbetrokkenen) van de zorgboerderijen. Er zijn in de periode van 1 nov. 2022 tot 31 oktober 2023 in totaal 582 vragenlijsten ingevuld. ZBZH had in die periode bijna 700 cliënten in zorg. In de rapportage staan de motieven, maar ook de cijfers die zowel de cliënten als de naastbetrokkenen aan de zorgboerderijen hebben gegeven.

De uitkomsten op hoofdlijnen zijn als volgt;

	2023	2022	2021
Wat ik doe op de boerderij: <i>In 2023 omschreven als: Tevredenheid over de activiteiten</i>	8,4	8,4	8,4
Begeleiders geef ik rapportcijfer:	8,9	8,9	8,8
Hoe nuttig is deelname aan de boerderij? <i>In 2023 omschreven als: Hoe nuttig is hier te zijn</i>	8,8	9	8,8
<i>Toegevoegd in 2023:</i> Tevredenheid over onderling contact met andere deelnemers	7.8	-	-

Daarnaast kan cliënt reageren op onderwerpen die het effect van de zorgboerderij meten. Cliënt geeft dan niet zozeer een rapportcijfer maar geeft n.a.v. een stelling aan in hoeverre dit voor hem of haar van toepassing is.

Klachten en incidenten cliënten

Klachten

In 2023 zijn er drie klachten binnengekomen. Twee daarvan zijn afgerond naar tevredenheid van betrokkenen, een klacht is eind 2023 binnengekomen bij ZBZH. Deze klacht is opgepakt maar nog niet afgerond in het verslagjaar.

Daarnaast registreert ZBZH uitingen van ontevredenheid. Dit zijn geen formele klachten maar wel belangrijke signalen waar wij graag van leren. Een analyse van deze informele klachten laat zien dat met name communicatie en verwachtingenmanagement belangrijk zijn. Op basis van de signalen kon ZBZH met de zorgboerderijen in gesprek en aan de slag met concrete verbeteracties.

In 2023 zijn de klachtenprocedure en de klachtenregeling opnieuw geëvalueerd. Er is een heldere scheiding gemaakt tussen de klachtenregeling van ZBZH en de klachtenregeling van de zorgboerderij zelf. Ook is een heldere rol- en taakverdeling gemaakt tussen de verschillende betrokken functionarissen. De klachtenfunctionaris van ZBZH is daarnaast extern geschoold. De klachtenregeling wordt actief bekend gemaakt bij de start van ieder zorgtraject en is te vinden op de zorgboerderij pagina op www.zorgboeren.nl. Ook staat de klachtenregeling op onze eigen website.

Incidentenrapportage

In 2023 zijn er vanuit de zorgboerderijen verschillende incidentmeldingen binnen gekomen én behandeld volgens de vastgestelde procedure. Van deze incidentmeldingen is er een van dien aard geweest dat een melding bij de inspectie is gedaan. Het betrof hier echter geen (extreem) geweld tussen cliënten. Het incident is vervolgens door een extern bureau onderzocht en de aanbevelingen zijn meegenomen in een verbetertraject dat is opgestart.

Analyse meldingen jeugdcliënten (18-)

We zien een toename in het aantal incidentmeldingen, enerzijds door complexere casuïstiek, anderzijds door een stijgende meldingsbereidheid vanuit de zorgboerderijen. Bij de jeugd zien we dat met name agressie een veelvoorkomende incidentmelding is. Het gaat dan vaak om verbale agressie. We zien dit ook terug in de evaluatieverslagen; gedrag van de jeugdigen op de zorgboerderijen is complexer en het vraagt veel van de zorgboeren en hun begeleiders om agressie voor te zijn en/of te de-escaleren. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is de groepsgrootte. We zien dat er vanuit kostenoverwegingen vanuit gemeenten gestuurd wordt op grotere groepen (zo'n 6-8 kinderen per begeleider) terwijl juist de dynamiek in zo'n groep voor veel kinderen niet te managen is.

Een grotere groepsgrootte leidt sneller tot incidenten met agressie. Dit is dus een aandachtspunt, zowel in het opleiden van zorgboeren en hun medewerkers, als ook in gesprekken met onze financiers. Er is in ieder geval besloten om in 2024 opnieuw een training aan te bieden rondom agressie en de omgang hiermee.

Ook medicatie-fouten hebben de aandacht. We zien een risico op het gebied van de verantwoordelijkheidsverdeling op zorgboerderijen voor het toedienen/aanreiken van medicatie. Zeker als er met meerdere personeelsleden wordt gewerkt. Door middel van het gesprek en concrete handvatten ondersteunen we de zorgboerderijen hierbij. Daarnaast is er een aanpassing aan het medicatieprotocol gedaan.

Analyse meldingen volwassenen en oudere cliënten (18+)

Bij de volwassen cliënten zien we dat valincidenten de aandacht behoeven. We kunnen dit verklaren door de toenemende zorgbehoefte van met name de oudere cliënten. Zij komen met een grotere zorgvraag binnen en blijven ook zo lang mogelijk op de dagbesteding. De lichamelijke krachten nemen echter af waardoor ook het risico op een valincident groter wordt. Alertheid, toezicht en een goede inrichting van terrein is belangrijk voor het voorkomen van valincidenten.

Datalekken

In 2023 zijn 18 datalekken gemeld door zorgboeren of medewerkers van ZBZH. Dit is een toename t.o.v. 2022. In hoofdlijnen betrof het een dagrapportage of een doelrapportage bij de verkeerde cliënt. Soms betrof het een melding van een datalek bij een derde partij, bijv. een gemeente. Gezien de geringe impact van de datalekken is in geen geval melding gedaan bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Wel neemt ZBZH deze analyse mee in de gesprekken over de doorontwikkeling van onze automatisering en een extra stuk bewustwording daar waar het menselijk handelen oorzaak is geweest.

4.3 Personeelsbeleid

Door de organisatorische vormgeving van ZBZH is dit onderdeel beperkt tot het personeelsbeleid van ZBZH en alle medewerkers die in loondienst zijn bij de organisatie. Er zijn een aantal kenmerken van het personeelsbeleid;

1. In algemene zin is ZBZH een flexibele, lerende en actief participerende organisatie, die dienstbaar en servicegericht is aan de cliënten en de aangesloten zorgboeren.
2. De medewerkers hebben een arbeidsovereenkomst die gebaseerd is op de CAO-GGZ met alle daarbij behorende primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden.
3. Alle medewerkers hebben een taakomschrijving/functieprofiel en er vindt jaarlijks een functioneringsgesprek en/of beoordelingsgesprek plaats.
4. De vestiging in Groot-Ammers bepaalt in hoge mate de verbondenheid met elkaar waarbij het gebruik van moderne communicatiemiddelen het mogelijk maakt om in een netwerk te functioneren waardoor flexibele werkplekken thuis en op kantoor mogelijk zijn.
5. De medewerkers worden gestimuleerd tot een grote mate van zelfstandigheid in de planning van hun werkzaamheden, de werktijden, de stijl van werken en zij worden aangemoedigd om actief te participeren in het beleid, de uitvoering van beleid en medezeggenschap.
6. Alle medewerkers volgen jaarlijks scholing. Er is scholingsbudget per medewerker beschikbaar. De zorgcoördinatoren die betrokken zijn bij jeugdhulp zijn SKJ-geregistreerd volgen de daarbij behorende scholing. Alle medewerkers worden gestimuleerd om aanvullende scholing te volgen die past bij het takenpakket en de ontwikkeling daarvan. Daarnaast is de gelegenheid om individuele- en groepscoaching te ontvangen door een externe coach die aan de organisatie is verbonden.

PSA-beleid

Voor het PSA-beleid heeft ZBZH vanaf 2023 gebruik gemaakt van het aanbod van Arboned. Er is PSA-beleid vastgesteld en de medewerkers hebben toegang tot een vertrouwenspersoon en een klachtenfunctionaris.

4.4 Duurzaamheidsbeleid en maatschappelijke aspecten

ZBZH zet zich actief in om naast het bieden van zorg ook in duurzaamheid te stimuleren en maatschappelijke impact te vergroten.

Duurzaamheidsbeleid

Het duurzaamheidsbeleid van ZBZH beperkt zich in de basis tot de organisatie zelf. Er wordt bewust omgegaan met energie, er is geïnvesteerd in zonnepanelen en we proberen dienstritten waar mogelijk te beperken. We maken daarnaast gebruik van stenen bekertjes en borden waardoor wegwerpmateriaal zoveel mogelijk voorkomen wordt. Daarnaast houden we bij de automatisering rekening met het terugdringen van het aantal prints dat gemaakt moet worden.

Op het gebied van duurzaamheid wil ZBZH wel haar impact vergroten door te onderzoeken of zorgboerderijen hun zorg aan cliënten kunnen combineren met natuurbeheer, biodiversiteit, of anders. In 2024 zal dit concreter vervolg krijgen.

Maatschappelijke aspecten

ZBZH zet zich in om mensen te helpen die teruggeleid moeten worden naar het arbeidsproces en het beschikbaar stellen van werkervaringsplekken/stages voor leerlingen vanuit verschillende opleidingsstromen. Een veelgehoorde term daarvoor is 'Social Return on Investment (SROI)'. ZBZH kijkt waar mogelijkheden zijn om personeel in te schakelen die moeilijk terug in het arbeidsproces komen. Vacatures worden daarvoor altijd eerst extern uitgezet bij de verschillende contractpartijen. Er zijn vanuit deze vacatures in het verleden verschillende gesprekken gevoerd met sollicitanten waaruit uiteindelijk ook twee collega's in vaste dienst werkzaam zijn geworden. Op de zorgboerderijen en bij ZBZH zijn daarnaast plekken beschikbaar voor stagiaires of vrijwilligers die in het arbeidsritme terug moeten komen.

Voor 2024 heeft ZBZH de ambitie om de maatschappelijke aspecten van het ondernemen niet alleen te richten op personen en beschikbare arbeidsplekken, maar ziet ook kansen op het gebied van andere maatschappelijke vraagstukken die op dit moment spelen. Denk hierbij aan de combinatie van zorgboerderijen en natuurbeheer en/of zorgboerderijen in combinatie met de beschikbaarheid van gezond en duurzaam voedsel.

5. Financiële paragraaf

In verband met de verplichting van het openbaar maken van de jaarcijfers via jaarverantwoordingzorg.nl, zijn alle financiële gegevens te vinden in de jaarrekening, in te zien via www.jaarverantwoordingzorg.nl. Zoek daarbij op de gegevens van onze organisatie.

6. Vooruitblik naar 2024

Het meerjaren beleidsplan 2022-2025 en de terugblik op 2023 dient als basis voor de ambities in 2024. Veel thema's en uitdagingen die in 2021 zijn opgeschreven, zijn nog steeds actueel en vragen om aandacht. We zien daarbij dat de dynamiek in 'zorgland' groot blijft en dat ook de ontwikkelingen aan de kant van zorgboerderijen doorgaan. Daarom volgt onderstaand een korte uiteenzetting van de actuele thema's waar we als ZBZH de nadruk op zullen leggen in 2024 en daarna.

Transformatie is nodig, ook van de zorg op de zorgboerderijen.

Er is een blijvende vraag naar transformatie en innovatie. Er is een oplopend tekort aan zorgpersoneel, te veel vraag naar zorg en de kosten zijn te hoog. Daarnaast hebben we nu onder andere het Integraal Zorgakkoord (IZA), het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en de hervormingsagenda jeugd waarin een duidelijke landelijke lijn wordt uitgezet tot het leggen van verbindingen tussen de zorgverzekeringswet, het sociaal domein en welzijn. Ook de zorgboerderijen zullen hierop in moeten spelen om zo maatschappelijke impact te kunnen blijven maken. Daarvoor is het nodig te investeren in partnerschappen, concreet aan de slag te gaan met innovaties en verder te kijken dan het domein 'zorg'. ZBZH gaat hiervoor in 2024 aan de slag met;

- investeren in netwerk en het uitbreiden daarvan
- participeren in IZA-netwerken en verbindingen maken tussen de praktijk van de zorgboerderij en andere domeinen
- het beschikbaar stellen van geld en personeel om innovaties aan te jagen. Niet alleen binnen JW, WMO en WLZ maar ook daarbuiten.
- het herzien van invulling van taken van personeel waardoor optimaal uitvoering kan worden gegeven aan de ambities met betrekking tot transformatie en domein overstijgende initiatieven.

Imago en profilering

De unieke kracht van de zorgboerderijen mag nog veel meer benoemd én onderbouwd worden. We zetten daarom blijvend actief in op communicatie met betrekking tot de kernwaarden, het unieke karakter van die groene, normaliserende omgeving, de ontwikkeling van materiaal en we dragen bij aan wetenschappelijk onderzoek. Ook breiden we ons netwerk verder uit en gaan actief aan de slag met andere domeinen (onderwijs, participatieplekken). Positieve resultaten met elkaar creëren en dat communiceren zorgt voor de juiste erkenning voor de zorglandbouw.

Druk vanuit wet- en regelgeving - stijgende kosten en tijdsinvesteringen

Zorgboerderijen krijgen in toenemende mate te maken met de soms verstrekende gevolgen van (nieuwe) wet- en regelgeving. Een hele belangrijke is de AVG, maar ook de Wet toetreding zorgaanbieders (Wtza). ZBZH kijkt vanuit dit perspectief kritisch naar de inrichting van de eigen organisatie. Hoe kunnen wij de kleinschalige zorg op zorgboerderijen blijvend ondersteunen en waarborgen? Hoe voorkomen we 'afvallers' door deze druk? En hoe dragen we bij aan het verminderen van administratieve lasten? ZBZH zal in 2024 actief aan de slag gaan met het versterken van het ondersteuningsaanbod voor zorgboerderijen.

Verschillen tussen de zorgboerderijen en de bedrijfsvoering

Belangrijke ontwikkelingen aan de kant van de afzonderlijke zorgboeren zijn de aanzienlijke volumegroei bij een aantal zorgboerderijen en het uitbreiden van het productenaanbod. Als gevolg van deze ontwikkelingen groeit ook de organisatie ZBZH en ontstaat de vraag op welke manier het aanbod van ZBZH aan blijft sluiten bij de vraag vanuit de zorgboerderijen. Ook dit is een belangrijk thema voor 2024.

Andere manieren van aanbesteding in de WMO en JW

Steeds meer gemeenten willen het aantal gecontracteerde zorgaanbieders beperken. De opgaven die er liggen zijn niet te voltooien, omdat financiële en inhoudelijke sturing te ingewikkeld is als er te veel partijen gecontracteerd zijn. Ook de hervormingsagenda jeugd stimuleert gemeenten om te werken met minder gecontracteerde aanbieders. Je ziet als gevolg daarvan dat er steeds vaker aanbestedingen worden uitgeschreven waarbij een beperkt aantal aanbieders wordt gecontracteerd. Deze aanbieders moeten met elkaar het gehele zorgaanbod kunnen leveren (al dan niet met onderaannemers), maar moeten ook de innovatiekracht laten zien om domeinoverstijgende samenwerking mogelijk te maken. Zorg moet bijv. verbonden worden aan onderwijs, bestaanszekerheid en de overgang van 18- naar 18+ zorg. In 2024 zal ook gekeken worden naar het uitbreiden van het netwerk en de profilering van de zorgboerderijen als unieke en waardevolle partners in het sociaal domein (en daar buiten).

Personeelskrapte

Bij ZBZH zien we bij het team van zorgcoördinatoren kwetsbaarheid als personeel tijdelijk uitvalt of vertrekt. Nieuw personeel met de juiste bevoegdheden is lastig te werven. De personeelskrapte zet druk op de goede uitvoering van de zorgcoördinatie, maar ook op ambities die gesteld worden. Daarnaast is stabiliteit essentieel voor de goede dienstverlening naar zorgboeren en cliënten. Dit vraagt aandacht.

Doorontwikkeling functies binnen ZBZH

We bouwen verder op de kwaliteitsslag die we hebben bereikt door aanpassing van het organogram. Onder andere het managementsecretariaat wordt aangepast en uitgebreid met een groot deel van het contractenbeheer. Dat zorgt ervoor dat de beleidsadviseur en de bestuurder meer ruimte krijgen voor de ambities uit het jaarplan. Ook zullen we een aanpassing doen op het gebied van de plaatsing. De goede match vinden tussen een nieuwe zorgvraag en een zorgboerderij is een belangrijke taak van ZBZH. De plaatsing is echter beschreven als een neventaak van de zorgcoördinator en wordt er vaak naast gedaan. We zien echter de grote meerwaarde van een goede plaatsingsprocedure, en dat kost ook tijd en inspanningen. We zullen daarom in 2024 de plaatsing onderbrengen in een aparte functie met ook een vast aantal beschikbare uren per week. Hoe beter de procedure aan de voorkant verloopt, hoe kleiner de kans op een mismatch én op reparaties en teleurstellingen achteraf.

Databescherming en privacy

Als zorgorganisatie werken we met enorm veel persoonsgegevens en met een heel aantal externe stakeholders (de zorgboeren). Ondanks dat we werken met ZilliZ als ECD, merken we een kwetsbaarheid in de communicatie met zorgboerderijen. Zij werken namelijk niet net als ZBZH in Office 365 en maken gebruik van eigen digitale omgevingen en domeinen. ZBZH gaat daarom aan de slag met herzien beleid rondom databescherming, met de doorontwikkeling van ZilliZ en breidt het leveren van beveiligde laptops inclusief goede software aan zorgboerderijen uit. ZBZH gaat het ook mogelijk maken dat iedere zorgboerderij binnen het domein van ZBZH (@zbzh.nl) actief kan gaan zijn.

7. Informatie over de toepassing van wetten en gedragscodes

ZBZH heeft in haar kwaliteitssysteem alle gedragscodes ingevoerd die noodzakelijk zijn voor de WTZa. Daarnaast voldoet de organisatie aan de WBTR, de wet medezeggenschap zorginstellingen, de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (wkgz), de wet op de privacy (AVG) de meldcode kindermishandeling, de regels met betrekking tot verklaring omtrent gedrag (VOG) en voldoen de statuten en reglementen aan de regels van Good Governance zorg en de WNT (wet normering topinkomens).

Een extra toelichting op naleving van de 7 principes van de Governance Code

De maatschappelijke doelstelling en legitimatie van de zorgorganisatie is het bieden van goede zorg aan cliënten.

In samenwerking met de zorgboerderijen is het onze primaire doelstelling om goede zorg te bieden aan cliënten. Dit is ook vastgesteld in de statuten van de organisatie en de reglementen van het bestuur en de raad van toezicht.

De raad van bestuur en de raad van toezicht hanteren waarden en normen die passen bij de maatschappelijke positie van de zorgorganisatie.

Door middel van de reglementen en statuten is er een helder kader waar binnen de organisatie haar activiteiten verricht. De normen en waarden zijn gebaseerd op de kernwaarden van de zorglandbouw, op een duurzame en toekomstbestendige bedrijfsvoering, op professionaliteit, deskundigheid, integriteit en transparantie.

De zorgorganisatie schept randvoorwaarden en waarborgen voor een adequate invloed van belanghebbenden.

Middels de bepalingen in de statuten hebben de raad van toezicht, de cliëntenraad en de raad van advies een formele rol bij het bepalen van beleid en de besluitvorming. De reglementen, vastgesteld door de geledingen zelf, zijn daarnaast een concretere uitwerking en maken duidelijk op welke wijze invloed kan worden uitgeoefend.

De raad van bestuur en de raad van toezicht zijn ieder vanuit hun eigen rol verantwoordelijk voor de governance van de zorgorganisatie.

De raad van bestuur en de raad van toezicht hebben ieder hun eigen rol en verantwoordelijkheid vastgelegd in het reglement voor de raad van bestuur en het reglement voor de raad van toezicht. Er is een duidelijke scheiding van rollen, waarop ook jaarlijks wordt gereflecteerd middels een zelf-evaluatie (zie verslag intern toezicht, bijlage 2).

De raad van bestuur bestuurt de zorgorganisatie gericht op haar maatschappelijke doelstelling.

De maatschappelijke doelstelling dient als basis voor het meerjaren beleidsplan en de daaruit voortkomende jaarplannen. De raad van bestuur baseert het besturen van de organisatie op deze plannen en legt hierover verantwoording af aan alle geledingen van de organisatie.

De raad van toezicht houdt toezicht vanuit de maatschappelijke doelstelling van de zorgorganisatie.

De raad van toezicht heeft middels het reglement vastgesteld dat de maatschappelijke doelstelling van de organisatie centraal staat bij het toezichthouden op het bestuur en de prestaties. Middels een jaarlijkse zelf-evaluatie wordt hier ook kritisch op gereflecteerd.

De raad van bestuur en de raad van toezicht ontwikkelen permanent hun professionaliteit en deskundigheid.

De raad van toezicht ontwikkelt haar eigen professionaliteit op twee manieren; de leden laten zich individueel informeren over relevante zaken en ontwikkelingen met betrekking tot de rol als toezichthouder. Ieder individueel lid kan ook, na overleg met de voorzitter, lid worden van de Nederlandse Vereniging van Toezichthouders indien men daarbij baat denkt te hebben. Verder laat de raad van toezicht zich ook als groep verder ontwikkelen, door eenmaal per 2 jaar de zelf-evaluatie te laten begeleiden door een externe deskundige. De raad van bestuur bevordert haar deskundigheid middels opleiding en intervisie.

Bijlage 1: Aangesloten zorgboerderijen in 2023

Een overzicht van de aangesloten zorgboerderijen in 2023 van waaruit de totale verantwoorde zorg is geleverd.

Boer en Bont
Bernerboefjes
Zorgboerderij Met Stip
De Zuidpunt
Bogaard
Zon van Gerechtigheid
Sela
De Parel
Karin's Zonnestraal
Zorgboerderij Buitenleven
Zorgmanege Grenzeloos
Gewoon Anderz/Madam Jeanet
De Herefordhoeve
Kooise Zorgboerderij
De Bonte Shetlander Hoeve
De Lekhoeve
De Leeuw
Zorgkwekerij De Moestuin
Arie & Els Mourik
De Elzen
De Morgenster
De Regenboog
Tro Tardi
Benedenberg
Nooit Gedacht
Hoeve Zorgzicht
Zorgboerderij Sparnaaij
Waardetuin
Care for you
De Heerlijkheid zorgt
Zorgkwekerij Smaak
De Donkse Hoeve
Keet bij Peet
De Nieuwe Beer
De Riederwaarde
De Wildhoeve
De Droomtuin
Paardenmelkerij en zorgboerderij Hoeksche Waard
NATUUR jz
Zorgboerderij Wijland
Zorgkwekerij De Groenhoeck

Bijlage 2: Jaarverslag Raad van Toezicht

Separaat toegevoegd

Bijlage 3: Jaarverslag Raad van Advies

Doel van de Raad van Advies (RvA)

De RvA is een raadgevend orgaan binnen de stichting. De RvA bestaat uit betrokken zorgboeren/zorgboerinnen en vormt een klankbord voor de bestuurder. De RvA kan aandachtspunten ten aanzien van de organisatie, de zorgboerderijen en de cliënten constateren en daarover gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen aan de bestuurder.

Samenstelling RvA

De RvA bestaat uit 5 zorgboeren/zorgboerinnen en een onafhankelijk voorzitter en bestond in 2023 uit de volgende personen:

- Nelie Slob, *onafhankelijk voorzitter tot 01-10-2023*
- Arie Brouwer, *onafhankelijk voorzitter per 01-10-2023*
- Bram van der Leden
- Caroline de Jong
- Corstiaan den Boer
- Stephan van Steenis
- Els Mourik, *notulist*

De bestuurder van Stichting Zorgboeren Zuid-Holland (ZBZH) woont de vergaderingen bij.

De RvA is een brede vertegenwoordiging voor alle bij ZBZH aangesloten zorgboerderijen. Er is sprake van een divers gezelschap: zeer kleinschalig georganiseerde locaties en locaties met personele inzet, zorgboeren met een actieve productietak en zorgboeren waarbij de zorg de hoofdtak is (geworden), zorgboeren actief in de jeugdhulp en zorgboeren actief in de volwassenzorg, zorgboeren in de Blauwe aansluiting en zorgboeren in de reguliere aansluiting.

Terugblik op het jaar 2023

De RvA heeft in het verslagjaar vier keer vergaderd (23 januari, 11 april, 29 augustus en 20 november). Daarnaast heeft de RvA op 30 oktober een jaarlijks terugkerende bijeenkomst bijgewoond met de andere raden binnen de stichting; de Raad van Toezicht en de Cliëntenraad. Tijdens de laatstgenoemde bijeenkomst die plaatsvond op Zorgboerderij Nieuwe Beer in Dordrecht heeft de RvA meege gedacht over verschillende perspectieven waar de raden binnen de Stichting zich in 2024 gezamenlijk op kunnen richten.

Onderwerpen die o.a. dit jaar op de agenda stonden

Input zorgboerderijen

De RvA heeft als aandachtspunt een aantal zorgboeren te gaan bezoeken, zodat de input van de bezoeken tijdens de RvA-vergaderingen besproken kunnen worden.

Scholing

Een aandachtspunt voor de RvA is of de geboden scholing voldoet aan de punteneisen van het Registerplein. In het verslagjaar telt de aangeboden scholing door ZBZH (beleidsavonden en intervisie) nog niet mee voor het Registerplein. Gesprekken zijn hierover gaande.

Tro Tardi

De bestuurder heeft met de RvA gesproken over de voortgang van de rechtszaak rondom het schietincident op zorgboerderij Tro Tardi en de wijze waarop ZBZH hier mee om gaat.

Het Veiligheidsbeleid

Het Veiligheidsbeleid (en stappenplan veilige zorgrelatie) was toe aan vernieuwing. In 2023 heeft de RvA diverse keren meege gedacht over vernieuwing van het Veiligheidsbeleid o.a. op het punt van het volgen van het stappenplan. Aanvullend op het Veiligheidsbeleid wordt door de RvA nagedacht over een (vertrouwens)persoon waar personeel van zorgboeren terecht kan bij bijvoorbeeld klachten. Dit is nog niet concreet.

Taakverdeling – communicatie en PR

Er is gesproken over de noodzaak van een heldere taakverdeling tussen zorgboerderij en ZBZH. Bijvoorbeeld bij het stuk communicatie en presentatie van zorgboerderijen. Welke rol heeft ZBZH daarin en wat doet de zorgboerderij zelf? Verwachtingen helder hebben is daarbij belangrijk.

Communicatieplan

Het communicatieplan ZBZH is gepresenteerd door de bestuurder. Het plan beschrijft hoe ZBZH voldoende aandacht geeft aan de onderwerpen profilering, innovaties en PR.

Jaarplan 2024 en begroting 2024

De bestuurder heeft het concept jaarplan 2024 toegelicht. In het jaarplan van 2023 is al genoemd dat het belangrijk is om het (zorg)aanbod te blijven innoveren en door ontwikkelen.

In het concept jaarplan 2024 wordt aandacht gegeven aan hoe actief beleid gevoerd gaat worden op o.a domeinoverstijgende zorg, imagooversterking en sterkere profilering. Ook is gesproken over de begroting en de benutting van gelden van ZBZH. De raad adviseert positief op het plan en de begroting 2024.

Meta toezicht IGJ

De RvA is geïnformeerd over het feit dat de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) 2 inspectiebezoeken uitvoerde bij 2 zorgboerderijen van de Stichting. De IGJ deed dit in het kader van metatoezicht. De conclusie van IGJ is dat ZBZH een voldoende functionerend systeem heeft voor kwaliteitsbewaking en verbetering door ZBZH.

Zorgovereenkomst

De Zorgovereenkomst particuliere zorg is besproken. Gewijzigd is dat particuliere zorg voorafgaand aan de startdatum in rekening wordt gebracht. De RvA heeft haar instemming gegeven op deze wijziging.

Interne audits

Er is daarnaast gesproken over de vraag hoe de interne audits op de zorgboerderijen worden ervaren en of deze voldoen aan de verwachting. Het voorstel is de interne audits anders in te gaan richten en daarop heeft ZBZH de audits vervangen voor 'voortgangsgesprekken'.

Namens de Raad van Advies

Arie Brouwer, voorzitter

Bijlage 4: Jaarverslag Cliëntenraad

Doel van de Cliëntenraad (CR)

Het doel van de CR is het meedenken, meepraten en mee-adviseren over zaken die met het logeren, dagbesteding en begeleiding in de zorg op de Zorgboerderij te maken hebben.

De CR adviseert de bestuurder gevraagd en ongevraagd over diverse zaken zoals de doelstellingen, duurzame samenwerking, belangrijke wijzigingen in de organisatie en de financiële situatie.

De CR heeft instemmingsrecht over onder andere de (wijzigingen in) de klachtenregeling, mensen die betrokken zijn bij de klachtenregeling, het toezichthoudend orgaan van de stichting en het kwaliteitsbeleid. De CR werkt volgens de door haar opgestelde medezeggenschapsregeling en functioneert in lijn met de Wmcz2018.

Samenstelling CR

De CR bestond in 2023 uit de volgende personen:

- Rob Verwaal, voorzitter
- André Hoogendoorn, ondersteuner Cliëntenraad
- Miralda Groen, lid
- Theo Streefkerk, lid
- Peter van Verk, lid
- Sander Viset, lid

De beleidsadviseur of de bestuurder van Stichting Zorgboeren Zuid-Holland (ZBZH) woont de CR-vergaderingen bij. ZBZH heeft in 2023 zorggedragen voor een ambtelijk secretaris.

Terugblik op het jaar 2023

De CR heeft in het verslagjaar vier keer vergaderd (17 januari, 18 april, 19 september en 14 november). Op 27 juni vond een extra informele vergadering plaats. Daarnaast heeft de CR op 30 oktober een jaarlijks terugkerende bijeenkomst bijgewoond met de andere raden binnen de stichting; de Raad van Toezicht en de Raad van Advies. Tijdens de laatst genoemde bijeenkomst die plaatsvond op Zorgboerderij Nieuwe Beer in Dordrecht heeft de CR meegedacht over verschillende perspectieven waar de raden binnen de Stichting zich in 2024 gezamenlijk op kunnen richten.

Onderwerpen die o.a. dit jaar op de agenda stonden

- Het jaarplan van de Cliëntenraad 2022 is geëvalueerd. De zichtbaarheid van de CR is o.a. vergroot door de ontwikkeling van een nieuwe folder. Er is een start gemaakt met de nieuwe vergaderstructuur, waarbij de beleidsadviseur of de bestuurder tijdens het tweede deel van de vergadering aanschuift. De contacten met de achterban zijn verbeterd door te vergaderen op een zorgboerderij en open dagen van de zorgboerderijen te bezoeken. De CR denkt verder na of zij actief wil sturen op cliënttevredenheid. Bijvoorbeeld door naast cliënttevredenheidsonderzoek (CTO) 'Vanzelfsprekend' een eigen gerichte enquête uit te zetten. Het blijkt moeilijk om leden te werven voor de CR. Hier wordt nog een vervolg aan gegeven. Het jaarplan 2023 CR, de jaaragenda 2023 CR en het jaarverslag 2022 CR zijn vastgesteld. Het rooster van aftreden CR is vastgesteld.
- Tijdens de vergaderingen in 2023 is de CR door ZBZH steeds op de hoogte gehouden en geïnformeerd over actualiteiten rondom het schietincident bij Tro Tardi, Cliëntervaringen onderzoek vanuit Jeugd ZHZ en het communicatieplan ZBZH 2022. Ook zijn het jaarverslag 2022 ZBZH en de jaarrekening ZBZH 2022 ter informatie gedeeld met de CR. Per kwartaal zijn de financiële resultaten inhoudelijk besproken.
- De CR is op de hoogte gehouden van de bezoeken die de Inspectie gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) heeft gebracht aan twee aangesloten zorgboerderijen.
- De CR heeft instemming gegeven op de nieuw opgestelde formats voor zorgplannen
- Één van de zorgcoördinatoren heeft op uitnodiging van de CR een toelichting gegeven op de inhoud van haar functie.

- Het jaarverslag 2022 van de cliëntvertrouwenspersoon is besproken
- De CR heeft ingestemd met het protocol beëindiging van zorg wegens gewichtige redenen.
- De CR is per kwartaal tijdens de vergaderingen geïnformeerd over informele klachten en incidenten.
- De CR is geïnformeerd over een onderzoeksrapport omtrent de geboden kwaliteit van dagbesteding op één van de aangesloten zorgboerderijen. Dit onderzoek is door de GGD ZHZ uitgevoerd in opdracht van de gemeenten Gorinchem en Molenlanden.
- De ondersteuner CR heeft deelgenomen een landelijke klankbordgroep georganiseerd door de Federatie Landbouw en Zorg.
- De CR heeft advies gegeven op het visiedocument ambulante begeleiding vanuit de zorgboerderij en ZBZH.
- De CR heeft een toelichting ontvangen op het concept crisisbeleid en hierop geadviseerd.

De vastgestelde notulen van de vergaderingen worden op het intranet gedeelte van ZilliZ geplaatst en zijn daarmee voor alle cliënten toegankelijk en inzichtelijk. Uiteraard kunnen cliënten (of hun familie en/of vertegenwoordigers) hun vragen en opmerkingen, reacties of anderszins doorgeven via clientenraad@zbzh.nl.

Namens de Cliëntenraad,
Rob Verwaal, voorzitter

Terugkoppeling 2023 cliëntvertrouwenspersoon WZD – Door Esther Meppelink

Er is in 2023 één client geweest met een vraag, maar deze vraag bleek niet gerelateerd aan de Wet zorg en dwang. Deze persoon is daarom ondersteund door de algemene cliëntvertrouwenspersoon Jacqueline Brandenburg.

Er hebben geen locatiebezoeken plaatsgevonden omdat de locaties niet geregistreerd staan als locaties waar vrijheidsbeperkende maatregelen worden toegepast. Wel heeft de cliëntvertrouwenspersoon WZD een bezoek gebracht aan de cliëntenraad en er is er is met elkaar overleg gehad over de samenloop wzd/ jeugdwet.

Jaarverslag cliëntvertrouwenspersoon algemeen – door Jacqueline Brandenburg

In 2023 ondersteunde de cliëntvertrouwenspersoon drie cliënten.

Geen van deze casussen betrof de Wet zorg en dwang of jeugdigen onder de 18 jaar.

De eerste melding, over de bejegening op een Zorgboerderij, liep door vanuit het jaar 2022.

Deze melding is opgepakt door de zorgcoördinator van de betreffende Zorgboerderij.

De tweede melding betrof een vermoeden van seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Deze melding is opgepakt door het bestuur van stichting Zorgboeren Zuid-Holland.

De derde melding loopt door in 2024, rapportage volgt na afronding van de melding.

Op 30 oktober bezocht de cliëntvertrouwenspersoon de Zorgboerderij Nooit Gedacht (locaties in Herwijnen en Vuren). Ze heeft kennis gemaakt met de cliënten en uitleg gegeven over de cliëntvertrouwenspersoon en hoe mensen haar kunnen benaderen.

De cliëntvertrouwenspersoon stopt vanaf 1 mei 2024 met haar werkzaamheden.

Lopende casussen rondt de cliëntvertrouwenspersoon af of draagt ze over aan de nieuwe cliëntvertrouwenspersoon, in afstemming met de cliënt.